

ΠΡΙΓΚΙΠΕΣ ΚΑΙ ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΕΣ ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ

ΚΟΥΚΛΙΑΤΗ Ο.¹, και ΜΠΑΡΧΑΜΠΑ Μ.¹

¹ Δημοτικό Σχολείο Λευκών – Κώστου Πάρου, 6^ο Γραφείο Α/θμιας Εκπ/σης Κυκλάδων
e-mail: julie72gr@yahoo.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εισήγηση αυτή στηρίζεται στη διαδικασία σχεδιασμού και οργάνωσης δραστηριοτήτων περιβαλλοντικού χαρακτήρα και βασίζεται στην εφαρμογή του εγκεκριμένου προγράμματος στα πλαίσια του Σ.Π.Π.Ε. 2005-2006 «Πρίγκιπες και Πρίγκιπισσες στον κήπο». Τα κριτήρια επιλογής του θέματος στηρίζονται στο πρωτογενές ενδιαφέρον των μαθητών να διαμορφώσουν την αυλή του σχολείου μας που ως τότε ήταν αναξιοποίητη. Το σχολείο βρίσκεται σε ορεινό χωριό της Πάρου και η κύρια ασχολία των κατοίκων σχετίζεται με την καλλιέργεια της γης και την κτηνοτροφία. Όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες διέθεταν κήπους στα σπίτια τους. Σκοπός του ήταν η δημιουργική ενασχόληση των παιδιών με διάφορα θέματα περιβαλλοντικής αγωγής και ειδικότερα η εμπλοκή τους σε δραστηριότητες που αφορούν τον κήπο και τη χλωρίδα της Πάρου και των Κυκλάδων. Με δραστηριότητες στην αίθουσα, στην αυλή, σε διαφόρων ειδών κήπους και με επισκέψεις σε διάφορους οργανισμούς και φορείς που σχετίζονται με το φυτικό βασίλειο, με εισηγήσεις υπευθύνων και με δημιουργικές δραστηριότητες, οι μαθητές ενεπλάκησαν ενεργά στο συνολικό σχεδιασμό του προγράμματος σε μια προσπάθεια να αντιληφθούν τη σημασία και την αξία των φυτών στη ζωή μας, και να ευαισθητοποιηθούν στη διατήρηση της αισθητικής του τοπίου, της βιοποικιλότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Αντιλήφθηκαν τη σημασία της χλωρίδας και την ανάγκη διατήρησή της, τη σπουδαιότητά της στην ποιότητα της ζωής μιας κοινότητας καθώς και στην ποιότητα του μικροκλίματος, αλλά και τις δυνατότητες εναλλακτικής οικονομίας που παρέχει. Παράλληλα ανέπτυξαν δεξιότητες φύτευσης και φροντίδας των φυτών και επιχειρήθηκε σύνδεση των φυτών με τη λαϊκή παράδοση, τη θρησκεία, την ιστορία, την μυθολογία, την τέχνη και την ιατρική καθώς και τα επαγγέλματα που σχετίζονται από αυτά μέσα από μια διαθεματική προσέγγιση του θέματος.

ΚΟΥΚΛΙΑΤΙ Ο.¹, and ΜΠΑΡΧΑΜΠΑ Μ.¹

¹ Dimotiko Sxoleio Leykon – Kostou Paros, 6th Office Elementary Education Cyclades
e-mail: julie72gr@yahoo.gr

ABSTRACT

This proposal is based on the process of planning and organisation of environmental activities. These activities are part of the educational programme approved by the S.P.P.E. 2005-2006 "Princes and Princesses on the garden". The criteria of choice of this subject are based on the primary interest of the students to shape the schoolyard of our school, which until then was unexploited. The school is located on a mountainous village in Paros and the main occupation of residents is related with the agriculture and the livestock-farming. All the students had gardens in their houses. The purpose of this project was to actively involve the children with various creative subjects of environmental education and more specifically their engagement in activities that concern the garden and the flora of Paros and Cyclades. With activities inside the classroom, the schoolyard, involving different kinds of gardens and visits in various organisations and institutions related with the plant 'kingdom', with proposals of experts as well as creative activities, the students were involved actively in the total planning of the program, trying to realise the

importance factor of the value of plants in our life and therefore be concerned with regards to the maintenance of landscape aesthetics, biodiversity and viable growth. Furthermore, students realised the importance of flora and the need of its continuing lasting, its importance in the quality of a community life and in the quality of the microclimate, as well as the possibilities of alternative economy it provides. At the same time they developed dexterities of planting and taking care of plants. A connection between the plants and several other constituents of the community was attempted, including the folklore tradition, the religion, the history, the mythology, the art and the medicine as well as the professions that are related to them through a cross-thematic approach of the subject.

Λέξεις κλειδιά: Κήπος και χλωρίδα, βιοποικιλότητα, βιώσιμη ανάπτυξη, βιολογική καλλιέργεια, είδη κήπων, διαθεματική προσέγγιση, κομποστοποίηση, φαρμακευτικά φυτά.

1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

Ο προβληματισμός ορισμένων μαθητών και οι προτάσεις τους να διαμορφώσουμε τον κήπο του σχολείου, οδήγησαν στη δημιουργία, για πρώτη φορά στο συγκεκριμένο σχολείο, μιας περιβαλλοντικής ομάδας αποτελούμενης από 17 συνολικά μαθητές των Δ΄ και ΣΤ΄ τάξεων.

Συγκεκριμένα τα κριτήρια επιλογής είναι : (Σ.Υ.Π. 2005)

- Η ανάγκη για καλύτερη γνωριμία των μαθητών με τα φυτά.
- Η διάθεση για παρατήρηση και έρευνα.
- Η ανάπτυξη της οικολογικής αισθητικής των παιδιών.
- Η περιοχή προσφέρεται για μελέτη.

Η προσπάθεια ξεκίνησε με την ανάγνωση αποσπάσματος του βιβλίου του Αντουάν Σεντ Εξιπερί «Ο μικρός πρίγκιπας» με έμφαση στο επεισόδιο με το τριαντάφυλλο. Τα παιδιά ευαισθητοποιήθηκαν και εξέφρασαν την επιθυμία να αποκτήσουν τα δικά τους «μοναδικά» τριαντάφυλλα στον κήπο του σχολείου. Επιπλέον, έδειξαν προθυμία να ασχοληθούν περισσότερο με τα φυτά και τους κήπους, αφού είναι σε άμεση σχέση με την εμπειρία τους, δεδομένου ότι πολλοί από τους γονείς τους ασχολούνται με τη γεωργία και τις καλλιέργειες ή έχουν κήπο – παρτέρι στο σπίτι.

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

(Σ.Υ.Π. 2005, Σ.Π.Π.Ε. 2005-2006)

Γνωστικοί

- Να αποκτήσουν οι μαθητές γνώσεις για τη δομή, την ανάπτυξη, την καλλιέργεια των φυτών.
- Να διαχωρίσουν τα είδη των κήπων ανάλογα με τη λειτουργία τους, να γνωρίσουν ονομαστούς κήπους στην Ελλάδα και τον κόσμο και πως επιδρούν στην τοπική κοινωνία.
- Να εισαχθούν σε κάποιες βασικές έννοιες πάνω στις καλλιέργειες όπως “βιολογική καλλιέργεια”, “μαζική παραγωγή”, “φυτοφάρμακα”, “γεωπονική επιστήμη”.
- Να συνειδητοποιήσουν και να γνωρίσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τη σύνδεση των φυτών με τη λαϊκή παράδοση, τη λογοτεχνία, τη θρησκεία, την τέχνη και την ιατρική.

Συναισθηματικοί

- Να αγαπήσουν οι μαθητές και να εκτιμήσουν τα φυτά και τη χρησιμότητά τους μέσα από την εμπειρία και τη δική τους δράση.
- Να αντιληφθούν τους κινδύνους που απειλούν τη χλωρίδα και να συνειδητοποιήσουν τη δυνατότητα και της προσωπικής τους προσφοράς στη διατήρησή της.
- Να ασκηθούν στην ελεύθερη δημιουργική έκφραση και καλλιτεχνική εργασία, αντλώντας ευχαρίστηση μέσα απ’ αυτή.

Ψυχοκινητικοί

- Να εμπλακούν σε διαδικασίες φυτέματος και φροντίδας των φυτών.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες για παρατήρηση, καταγραφή των διάφορων φυτών στην περιοχή μας, να γίνουν μικροί ερευνητές.
- Να φτιάξουν χειροτεχνίες σχετικές με το θέμα, να ζωγραφίσουν, να κατασκευάσουν.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε με τη μέθοδο «Εφαρμογής Σχεδίου» ή Μέθοδο Project (Frey K., μετάφραση Κ. Μάλλιου, (1986), *Η μέθοδος Project*, Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη) με βασικές αρχές τη διεπιστημονική θεώρηση, τη βιωματική προσέγγιση, την ομαδική εργασία, την ανάπτυξη δημοκρατικού διαλόγου και την καλλιέργεια κριτικής σκέψης. Τα παιδιά οργανώθηκαν σε ευέλικτες ομάδες και επιδόθηκαν στη συλλογή πληροφοριών μέσα από τη βιβλιογραφία, το διαδίκτυο και τη συζήτηση με οικία προς αυτά, πρόσωπα. Ανακοίνωναν, αντάλλασσαν και διασταύρωναν τις πληροφορίες τους, ενώ ταυτόχρονα παρακολουθούσαν τα αποτελέσματα, την πορεία των εργασιών και την αξιολόγησή τους. Στην πορεία του προγράμματος θέτονταν πολλές φορές νέοι στόχοι.

Με τη μετακίνηση των παιδιών στο προς Μελέτη πεδίο (Field trip, Unesco No 8 1983, No 10 1985, No 12 1985) τα μέλη της ομάδας βρέθηκαν σε *Περιβαλλοντικά μονοπάτια* (Environmental Trails), σε οπωρόκηπους, δεντρόκηπους και καλλωπιστικούς κήπους, παρακολούθησαν τη διαδικασία παραγωγής κρασιού και λαδιού σε δύο οινοποιεία και ένα ελαιοτριβείο αντίστοιχα, επισκέφτηκαν τους κήπους του χωριού και συνομίλησαν με το Δήμαρχο του νησιού σχετικά με τη φροντίδα και την ανάγκη ύπαρξης δημόσιων κήπων. Έτσι, τα παιδιά ενημερώθηκαν και κινητοποιήθηκαν προς την κατεύθυνση της συμμετοχής στη ζωή της κοινότητας. (Α. Γεωργόπουλος, Ε. Τσαλίκη, *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Αρχές- Φιλοσοφία- Μεθοδολογία- Παιχνίδια και ασκήσεις*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1997). Πριν από κάθε επίσκεψη καταρτίζονταν μία λίστα προετοιμασίας που περιελάμβανε το σκοπό της επίσκεψης, τις ερωτήσεις που περίμεναν απάντηση, την εξασφάλιση της μεταφοράς, τα εφόδια και τη διάρκειά της.

Ειδικοί επιστήμονες συνεργάστηκαν με τα παιδιά και μοιράστηκαν τις γνώσεις τους μαζί τους. Πριν από κάθε επίσκεψη στο χώρο τους ή στο σχολείο, προηγούνταν διάλογος και προβληματισμός, καταγραφή ερωτήσεων ή και προβολές σχετικών ταινιών. Μέσα από τις συνεντεύξεις των ειδικών τα παιδιά πήραν απαντήσεις στα ερωτήματά τους, κατέγραψαν στοιχεία και ευαισθητοποιήθηκαν γύρω από την καλλιέργεια, τη χρήση και τη διάσωση των φυτών, τη σημασία της χλωρίδας σε μια περιοχή, καθώς και τις δυνατότητες εναλλακτικής οικονομίας που παρέχει.

Με Ερωτηματολόγια και Γνωμολόγια (ορίονnaire), έγινε καταγραφή των γνώσεων, του βαθμού ενημέρωσης, της κατανόησης και του ενδιαφέροντος των παιδιών στα προς διερεύνηση θέματα.

Με Φύλλα Εργασίας που αξιοποιούνταν μέσα στις ομάδες, επιχειρούνταν η διερεύνηση του βαθμού κατανόησης και της επιτυχίας κάθε επίσκεψης με βάση τους προκαθορισμένους στόχους.

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ο Ο κήπος του σχολείου: Καθαρισμός του κήπου, επιλογή φυτών προς φύτευση και καλλιεργητική φροντίδα τους σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς από τους μαθητές και τις μαθήτριες.
- ο Παρακολούθηση video: Στη διάρκεια του προγράμματος δόθηκε η ευκαιρία να παρακολουθήσουμε ενδιαφέροντα ντοκιμαντέρ σχετικά με τη διαδικασία ανάπτυξης των

φυτών, τη λειτουργία της φωτοσύνθεσης, τη διαδικασία παραγωγής κρασιού και να γνωρίσουμε διάσημους κήπους σε όλο τον κόσμο.

Φωτογραφία 1.

- Δημιουργία «Πράσινου λεξικού»: Οι άνθρωποι με τους οποίους συνομιλήσαμε, χρησιμοποιούσαν λέξεις (π.χ. βιοποικιλότητα, βιώσιμη ανάπτυξη, οικολογία, κτλ.) που κάποιες φορές ήταν άγνωστες στα παιδιά. Έτσι δημιουργήσαμε ένα «εξειδικευμένο» ερμηνευτικό- εννοιολογικό λεξικό στο οποίο ανατρέχαμε όποτε παρουσιαζόταν η ανάγκη.
- Δημιουργία «Πράσινης Ανθολογίας»: Συλλογή ποιημάτων και τραγουδιών που αναφέρονται σε φυτά και καταγραφή τους.
- Συγγραφή παραμυθιών: Η κ. Π. Γεωργιάδου, υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, επισκέφτηκε το σχολείο μας και μας παρουσίασε ένα πρόγραμμα προσέγγισης της φύσης εικαστικά. Μέσα από έργα διάσημων ζωγράφων που φιλοτέχνησαν πίνακες με κήπους, τα παιδιά εμπνεύστηκαν και δημιούργησαν τις δικές τους ιστορίες. Μοιράσαμε στις ομάδες σε φωτοτυπία τους πίνακες και τα παιδιά είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν τη δική τους σειρά κατάταξης πλάθοντας το δικό τους παραμύθι.

Φωτογραφία 2.

- Τα φυτά δίνουν το όνομά τους: Στις ομάδες τους τα παιδιά αναζήτησαν, κατέγραψαν και ανακοίνωσαν ονόματα ανθρώπων δανεισμένα από φυτά, καθώς και ονόματα χωριών και περιοχών του νησιού που οφείλουν την ονομασία τους σε φυτά.
- Σύνδεση με τη λαϊκή παράδοση: Τα παιδιά αναζήτησαν μέσα από τη βιβλιογραφία και από συνεντεύξεις με ανθρώπους του χωριού παροιμίες και φράσεις που λέει ο λαός μας στις οποίες πρωταγωνιστούν τα φυτά, πχ. «Χαιρέτα μου τον πλάτανο», και από πού προέρχονται.

Πίνακας 1.

ΠΑΙΖΩ ΚΑΙ ΜΑΘΑΙΝΩ	
• Φασούλι το φασούλι	• έφαγε παχιά φακή
• Κάποιο λάκκο έχει	• η φάβα
• Ο παπάς ο παχύς	• θα θερίσεις
• Ένα μήλο την ημέρα	• γεμίζει το σακούλι
• Ό,τι σπείρεις	• το γιατρό τον κάνει πέρα

- Η μέθοδος κομπόστ: Ο κ. Γ. Δρακουλάκος, περιβαλλοντολόγος του Δήμου Πάρου, μας επισκέφτηκε και μας μίλησε για μια νέα μέθοδο παραγωγής φυσικού λιπάσματος που ο καθένας μπορεί να φτιάξει στο σπίτι του. Επιλέξαμε τον κατάλληλο χώρο στην αυλή του σχολείου και εγκαταστήσαμε έναν ειδικό κάδο κομποστοποίησης.

Φωτογραφία 3.

- Κολάζ: Με εικαστικές δημιουργίες με τη μέθοδο του κολάζ τα παιδιά στις ομάδες τους προσπάθησαν να αναπαραστήσουν τους κήπους των ονείρων τους και να τους παρουσιάσουν στις υπόλοιπες ομάδες, αφού πρώτα επέλεξαν εικόνες από περιοδικά.

Φωτογραφία 4.

- Επιτόπια μελέτη, μελέτη πεδίου σε κήπους του χωριού: Συντάξαμε ένα ενημερωτικό φυλλάδιο σχετικό με τα ντόπια και φαρμακευτικά φυτά και τη δυνατότητα οικονομικής εκμετάλλευσής τους, το οποίο μοιράσαμε στις νοικοκυρές του χωριού κατά τη διάρκεια επίσκεψής μας στους κήπους τους.
- Καταγραφή των ειδών των κήπων στο χωριό: Επισκεφτήκαμε τους κήπους του χωριού, εξασκηθήκαμε στο διαχωρισμό των διαφόρων ειδών κήπου με βάση τις καλλιέργειες και κρατήσαμε στατιστικά στοιχεία.

Φωτογραφία 5.

- Επίσκεψη στην Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Πάρου: Συζητήσαμε και ενημερωθήκαμε από τους υπεύθυνους του συνεταιρισμού σχετικά με τις εκτάσεις που καλλιεργούνται στο νησί και με τις καλλιέργειες που επιλέγουν οι γεωργοί. Ξεναγηθήκαμε στο χώρο παραγωγής και εμφιάλωσης του παριανού κρασιού καθώς και στο χώρο παραγωγής λαδιού και τυριού.

Επίσης, παρακολουθήσαμε ένα ενδιαφέρον ντοκιμαντέρ σχετικό με την καλλιέργεια και εκμετάλλευση του σταφυλιού στην Πάρο από τα πολύ παλιά χρόνια ως τις μέρες μας.

- Επίσκεψη σε θερμοκήπιο: Στο θερμοκήπιο του κ. Γ. Δαβερώνα γνωρίσαμε τη βιολογική καλλιέργεια σε αντιδιαστολή με τη συμβατική και μάθαμε τον τρόπο κατασκευής και λειτουργίας ενός θερμοκηπίου. Στην ίδια επίσκεψη περιπλανηθήκαμε στο χώρο του αμπελώνα, του οπωρώνα και του ελαιώνα – ελαιοτριβείου που διαθέτει ο συγκεκριμένος καλλιεργητής. Με την επιστροφή μας στο σχολείο επεξεργαστήκαμε στις ομάδες ένα φύλλο εργασίας σχετικό με την επίσκεψή μας.

Φωτογραφία 6.

- Επίσκεψη στο Δήμο Πάρου – Συνέντευξη με το Δήμαρχο: Η περιβαλλοντική ομάδα προετοιμάστηκε κατάλληλα και επισκέφτηκε το Δήμαρχο Πάρου κ. Γ. Ραγκούση σε μια συνέντευξη σχετικά με τους δημόσιους κήπους και τα παρτέρια του νησιού, την εποχή φυτέματος, την επιλογή των φυτών, τους ανθρώπους που τα φροντίζουν και το κόστος για το δήμο και τους δημότες.

Φωτογραφία 7.

- Επίσκεψη σε εμπορικά καταστήματα πώλησης βιολογικών τοπικών προϊόντων: Στα καταστήματα αυτά γνωρίσαμε, συσκευασμένα πια, τα προϊόντα του τόπου μας και τη χρήση τους για θεραπευτικούς και καλλωπιστικούς λόγους.

Φωτογραφία 8.

- Δημιουργία γωνιάς με βιολογικά προϊόντα σε κοινόχρηστο χώρο του σχολείου
- Επίσκεψη σε ανθοκομείο: Είχαμε την ευκαιρία να επισκεφτούμε το θερμοκήπιο του κ. Γ. Αρκουλή στη Νάουσα Πάρου, όπου παρατηρήσαμε και θαυμάσαμε ντόπια φυτά και φυτά που ευδοκιμούν σε άλλες περιοχές, γνωρίσαμε τον τρόπο αναπαραγωγής τους (μοσχεύματα,

καταβολάδες κτλ.) και αγοράσαμε φυτά για το σπίτι και το σχολείο μας. Στη συνέχεια επεξεργαστήκαμε στις ομάδες ένα φύλλο εργασίας σχετικό με την επίσκεψή μας.

Φωτογραφία 9.

- ο Παιχνίδι με φυτά: Από τις πληροφορίες που συλλέξαμε και τις γνώσεις που αποκτήσαμε, κατασκευάσαμε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων που παίζεται ομαδικά. Στο τέλος του προγράμματος τα μέλη της περιβαλλοντικής ομάδας ήταν σε θέση να απαντούν με άνεση στις περισσότερες ερωτήσεις.

Φωτογραφία 10.

5. ΔΡΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

§ Δημιουργία κήπου στο σχολείο

§ Δημιουργία ενημερωτικού φυλλαδίου για

- ο Ντόπια φυτά
- ο Φαρμακευτικά φυτά
- ο Οικονομική εκμετάλλευση

και διανομή του στους κατοίκους του χωριού

§ Παρουσίαση του προγράμματός μας το χώρο του σχολείου που διοργανώθηκε από τους μαθητές και τις υπεύθυνες εκπαιδευτικούς σε συνεργασία με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων και το Σύλλογο Διδασκόντων. Οι γονείς και οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν σε οθόνη προβολής την πορεία του προγράμματος και να ενημερωθούν από τα παιδιά γύρω από τους στόχους, τις επισκέψεις και τις γνώσεις που απέκτησαν.

Φωτογραφία 11

§ Θεατρικό παιχνίδι στο σχολείο

- § Παρουσίαση Θεατρικής παράστασης με τίτλο «Ελληνική Φρουτοσαλάτα» στο τέλος της παρουσίασης του προγράμματος.

Φωτογραφία 12

- § Εφημερίδα – Ανακοινώσεις στον τοπικό τύπο σχετικά με τις δραστηριότητες του σχολείου και την υλοποίηση του προγράμματος και γνωστοποίηση στο κοινό της ημερομηνίας παρουσίασής του.
- § Γωνιά του καλλιεργητή στην τάξη με τα πιο συνηθισμένα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι καλλιεργητές και αξιοποίησή τους στην καλλιέργεια του κήπου του σχολείου.
- § Κουτί εξερευνητή (εργαλεία, υλικά)
- § Έκθεση φωτογραφικού υλικού την ημέρα της παρουσίασης από φωτογραφίες κάθε δραστηριότητάς μας.

Φωτογραφία 13.

- § Τοποθέτηση κάδου «κομποστοποίησης» στην αυλή του σχολείου και παραγωγή του δικού μας φυσικού λιπάσματος.
- § Φύτεμα δενδρυλλίου ελιάς στην αυλή του σχολείου.

Φωτογραφία 14.

- § Δημιουργία μουσικού cd με τραγούδια που σχετίζονται με φυτά.

6. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ø Αρχική Αξιολόγηση (Διερεύνηση)

Ανάγνωση παραμυθιού «Ο μικρός πρίγκιπας»

Συζήτηση με τα παιδιά για να κατανοήσουν τη σχέση ανθρώπων – φυτών.

Με την καταγίδα ιδεών έγινε η διερεύνηση του ενδιαφέροντός τους σχετικά με το θέμα. Δημιουργία ερωτηματολογίου που ανιχνεύει τις γνώσεις και τις στάσεις των παιδιών γύρω από τους κήπους και τα φυτά.

Ø Διαμορφωτική Αξιολόγηση

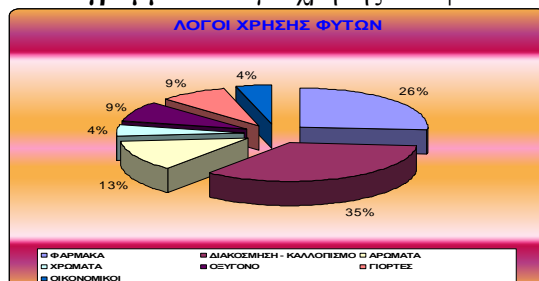
Μέθοδος παρατήρησης – συζήτησης

Μετά από κάθε δραστηριότητα και επίσκεψη τα μέλη της περιβαλλοντικής ομάδας είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν και να διατυπώσουν αξιολογικές κρίσεις για την πορεία του προγράμματος. Μέσα από φύλλα εργασίας μπορέσαμε να διερευνήσουμε αν νέοι όροι, γνώσεις και πληροφορίες που ήταν άγνωστοι στην αρχή, έχουν πλέον εμπεδωθεί.

Ø Τελική αξιολόγηση

Με νέα ερωτηματολόγια συγκρίναμε τις προϋπάρχουσες γνώσεις των παιδιών με τις νεοαποκτηθείσες και επιχειρήσαμε εφαρμογή της εμπειρίας τους στην καθημερινή ζωή στο σχολείο και στην κοινότητα. Με τις απαντήσεις που δόθηκαν διαπιστώσαμε το ποσοστό επιτυχίας του προγράμματός μας, που κρίνεται ικανοποιητικό. Πολλοί μαθητές υποσχέθηκαν στο τέλος της σχολικής χρονιάς ότι θα φροντίζουν την ελιά και τον κήπο του σχολείου κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, ενώ πολλοί γονείς μάς ανέφεραν την αλλαγή στη συμπεριφορά των παιδιών τους όσον αφορά τους οικιακούς κήπους, αλλά και το ενδιαφέρον τους για την προστασία των κήπων του χωριού. Τέλος, κάποιοι ανέφεραν ότι τα ίδια τα παιδιά τους προέτρεπαν να δοκιμάσουν παρασκευάσματα με βότανα που αναφέρονται στην εργασία μας.

Διάγραμμα 1. Λόγοι χρήσης των φυτών

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Με την υλοποίηση του προγράμματός μας εκτιμούμε ότι οι μαθητές και το κοινωνικό τους περιβάλλον αντιλήφθηκαν σε μεγάλο βαθμό τη σημασία και την αξία των φυτών στο ημιαστικό περιβάλλον, ευαισθητοποιήθηκαν στη διατήρηση της αισθητικής του τοπίου και κατανόησαν την αναγκαιότητα αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και περιβάλλοντος.

Παράλληλα, οι κάτοικοι του χωριού ενημερώθηκαν για τη δράση των παιδιών του σχολείου που αποτέλεσαν για αυτούς ένα παράδειγμα προς μίμηση. Τα παιδιά διαμόρφωσαν αξίες και νέα πρότυπα συμπεριφοράς. Οι δραστηριότητές τους και το έκδηλο ενδιαφέρον τους δεν άφησε ασυγκίνητο και το Δήμαρχό μας.

Η συμμετοχή στην περιβαλλοντική ομάδα έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές να νιώσουν ότι όλοι μαζί και ο καθένας χωριστά είναι μέλη μιας κοινότητας που μπορούν να προσφέρουν σ' αυτή. Επιπλέον, μέσα από τις ποικίλες δραστηριότητες δόθηκε η ευκαιρία σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναπτύξουν δεξιότητες και ταλέντα που ενδεχομένως δεν γνώριζαν ότι έχουν. Τελικά, μόνο μέσα από την εκπαίδευση και τη συμμετοχική διαδικασία μπορούμε όλοι μας να διαμορφώσουμε μια θετική στάση και σχέση προς και με το περιβάλλον.

Φωτογραφία 15.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Bloom B.S. – Krathwohl D.R. (1988), *Ταξινομία διδαχτικών στόχων – Τόμος Α' Γνωστικός Τομέας*, Κώδικας.
2. Frey K. (1986), *Η μέθοδος Project. Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο, ως θεωρία και πράξη*, Αφοι Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.
3. Γεωργόπουλος Α. – Τσαλίκη Ε. (1993), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση- Αρχές – φιλοσοφία – μεθοδολογία – παιχνίδια και ασκήσεις*, Gutenberg, Αθήνα.
4. Θεοφιλίδης Χρήστος (1997). *Διαθεματική Προσέγγιση της Διδασκαλίας*. Αθήνα: Γρηγόρης.
5. Καψάλης Α. (1998), *Αξιολόγηση και βαθμολογία στο Δημοτικό Σχολείο*, Gutenberg, Αθήνα.
6. Μπάουμαν Ε. (1984), *Η ελληνική χλωρίδα και πανίδα στο μύθο, στην τέχνη, στη λογοτεχνία*, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης.
7. Φλογαίτη Ε. (1998), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
8. Φράγκου Χ. (1977) *Ψυχοπαιδαγωγική. Θέματα παιδαγωγικής ψυχολογίας, παιδείας, διδακτικής και μάθησης*, Gutenberg, Αθήνα.
9. «Ο θαναμαστός κόσμος των γνώσεων» (πρωτότυπη εγκυκλοπαίδεια Disney's).
10. Εκπαιδευτικό πακέτο «Έδαφος – Ένας ολόκληρος κόσμος», Καλειδοσκόπιο.
11. «Φυτά – Λουλούδια – Κήπου», Πυραμίδα.
12. *Οι πράσινες γωνιές τις γειτονιάς μου – «Διατηρώντας τη φύση, διατηρείς τη ζωή»*, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης.
13. *Οι πράσινες γωνιές τις γειτονιάς μου – «Προτάσεις για εκπαιδευτικές δραστηριότητες και προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης»*, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης.
14. *Το σποράκι, πηγή ζωής*, Ελληνική Εταιρία για την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.
15. Wilkes A. (1991), *Το πρώτο βιβλίο οικολογίας – Ένας οδηγός για την προστασία του περιβάλλοντος*, Μαργαρίτα Ε.Π.Ε., Αθήνα.
16. Μάρα Ε. (1987), *Το μυστικό τραγούδι της Μάτας*, Κέδρος.
17. Περιοδικό «Μαστορέματα», Τεύχος 103/2005.
18. Πανοραμικό λεξικό «Τα φυτά» .
19. Ο.Ε.Δ.Β. (2005) *Ερευνώ και ανακαλύπτω Ε' Δημοτικού*, Αθήνα.
20. G. Tyler Miller, JR, *Βιώνοντας στο περιβάλλον. Αρχές περιβαλλοντικών επιστημών*.
21. Γεωργούση Χ. (1995), *Από το βασίλειο των φυτών*.
22. Ουάλντ Ο. (1987), *Ο εγωιστής γίγαντας*, Μίνωας.
23. *Οικολογία – Μελέτες και Δραστηριότητες για την προστασία της φύσης*, ΧΕΛΩΝΑ – Επιστήμη και Περιβάλλον.
24. Αναφορά σε Ιστοσελίδες:
25. Τα γατροσόφια της ελληνικής χλωρίδας. Ανασύρθηκε στις 15 Μαρτίου 2006 από: <http://www.mani.org.gr>
26. Η ιστορία των βοτάνων. Ανασύρθηκε στις 3 Απριλίου 2006 από: <http://www.valentine.gr>
27. Οικολογικές σελίδες – Μέθοδος κομπόστ. Ανασύρθηκε στις 14 Απριλίου από: <http://www.oikoen.gr/selides-compost.htm>
28. Τα φυτά στη χριστιανική θρησκεία. Ανασύρθηκε στις 20 Μαρτίου 2006 από: http://www.jesuslovesyou.gr/bible_club/encyclopedia/nature/tree_2.htm
29. Φαρμακευτικά βότανα. Ανασύρθηκε στις 29 Μαρτίου 2006 από: <http://www.spin.gr/static/sitetnsfr/life/agrotinos/life-tinos/kappari.html>
30. Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης Καστοριάς. Ανασύρθηκε στις 16 Μαΐου 2006 από: http://kpe-kastor.kas.sch.gr/biod_nct/schools/aggios_nikolaos.htm